

„Ekspresje Wolności. Jung Idysz i Bunt – wystawa, której nie było”

Na wystawie prezentowane są dzieła artystów, którzy należeli do dwóch grup: Bunt (grupa z Poznania) i Jung Idysz (grupa z Łodzi). Są one przykładem sztuki awangardowej – czyli sztuki nowoczesnej tworzonej przez takie kierunki artystyczne jak na przykład: futuryzm, ekspresjonizm czy kubizm.

Twórcy grup Bunt i Jung Idysz sto lat temu przyjaźnili się i wspólnie tworzyli sztukę. Artyści ci byli Żydami, dlatego chcieli w swoich dziełach pokazać nowy sposób przedstawiania kultury żydowskiej. Inspiracją dla nich była tradycja ludowa, ruch religijny zwany Chasydyzmem oraz nurty w filozofii, które podkreślały znaczenie życia duchowego.

Finansowanie | Funding

Dofinansowanie ze środków
Narodowego Centrum Kultury
w ramach programu
„Kultura – Interwencje 2019”

Współpraca | Cooperation

Partnerzy | Partners

Oprócz tworzenia obrazów, rzeźb i grafik artyści postanowili wydawać gazetę pod tytułem „Jung Idysz”. Pierwszy numer gazety, w której można było znaleźć wiersze, tekst oraz grafiki różnych żydowskich twórców, ukazał się w marcu 1919 roku.

W sumie wydano 6 numerów. Na ostatniej stronie trzeciego zeszytu (nr 4–5–6), przygotowanego na przełomie listopada i grudnia 1919 roku, pojawiła się zapowiedź wspólnej wystawy Jung Idysz i artystów związanych z poznańską grupą Bunt. Wystawa ta jednak nie powstała.

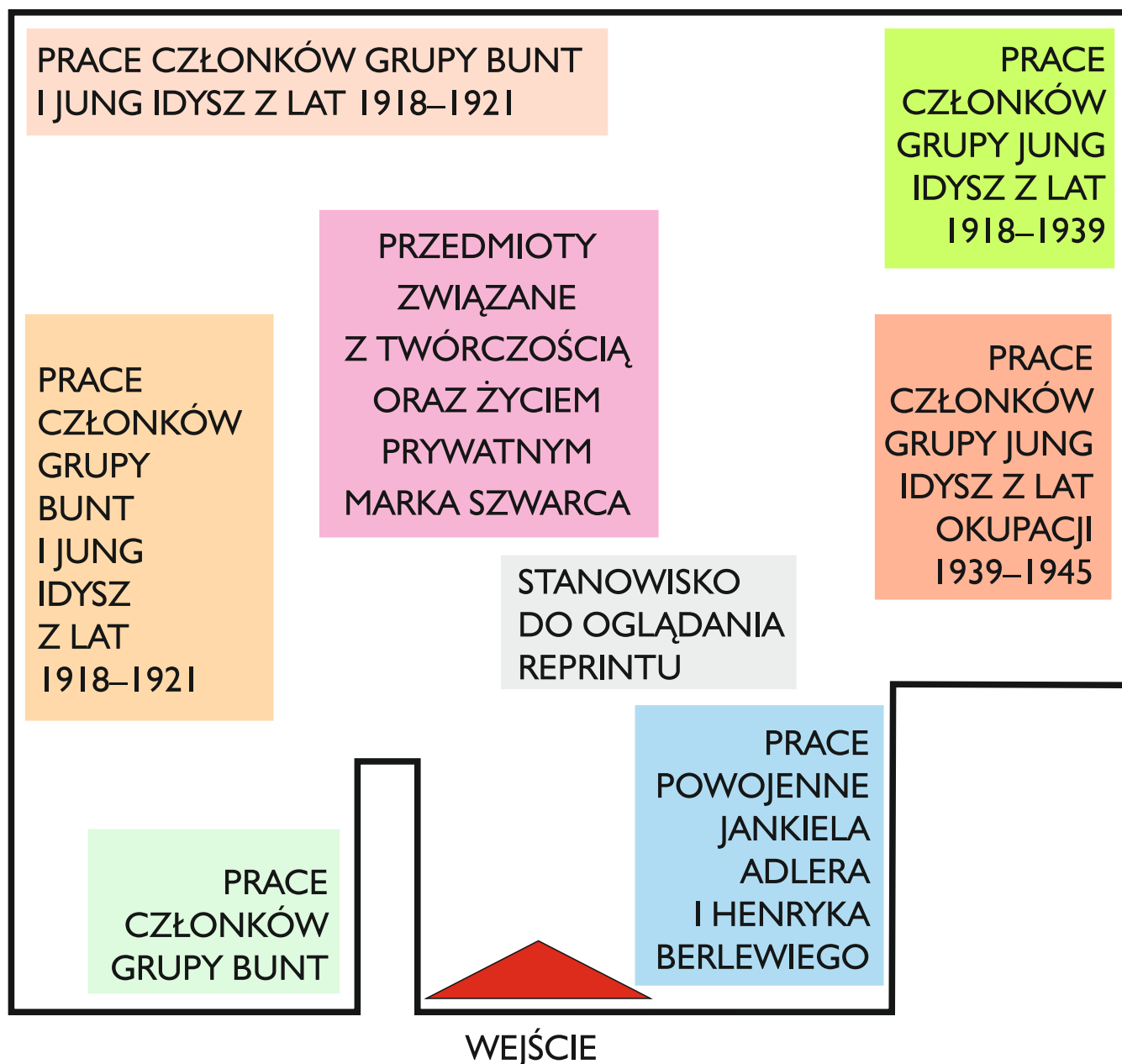
Obecna wystawa w Muzeum Miasta Łodzi nawiązuje do pomysłu sprzed stu lat. Można na niej zobaczyć zarówno prace członków poznańskiej grupy Bunt oraz łódzkiej grupy Jung Idysz. Przede wszystkim są to dzieła tworzone w latach 1917 – 1930. Są tu również prace powstałe po II wojnie światowej.

Niektóre prace pochodzą ze zbiorów Muzeum Miasta Łodzi. Inne zostały wypożyczone od muzeów i prywatnych kolekcjonerów z Poznania, Warszawy, Krakowa, a także Berlina, Londynu i Paryża.

Wystawa składa się z kilku części. Zaprezentowane na wystawie prace plastyczne zostały podzielone na siedem stref. Na lewo od wejścia znajdują się prace artystów należących do poznańskiej grupy Bunt. Większość z nich została wykonana w technice litografii, czyli technice graficznej, w której rysunek przeznaczony do powielania wykonuje się na kamieniu.

Dalej – wzdłuż linii ścian – zostały zebrane dzieła twórców łódzkiej grupy Jung Idysz. Prezentowane prace plastyczne to grafiki, rysunki wykonane tuszem lub obrazy namalowane farbami olejnymi. Znajduje się tu również kilka przykładów rzeźb i płaskorzeźb.

PLAN WYSTAWY

Na samym środku prezentowane są przedmioty związane z twórczością oraz życiem prywatnym jednego z artystów grupy Jung Idysz: Marka Szwarca. Dzięki nim możemy zobaczyć nie tylko jego warsztat artystyczny (matryce do prac metaloplastycznych i graficznych), ale również drogę edukacji twórczej, na którą olbrzymi wpływ miała jego wielokrotnie portretowana ukochana żona i muza – Eugenia Markowa (Gina z Pinkusów Szwarca).

Na wprost od wejścia znajdziemy maskę pośmiertną (czyli gipsowy odcisk twarzy) Mosze Broderzona – poety i artysty należącego do grupy Jung Idysz. Jego twórczość – zwłaszcza literacka – stała się ważną inspiracją dla pozostałych członków ugrupowania.

Na prawo od maski można obejrzeć reprint (współczesne wydanie) pisma „Jung Idysz”. Przeglądając jego karty (prosimy robić to w znajdujących się obok rękawiczkach) można zobaczyć efekt współpracy żyjących sto lat temu poetów, malarzy i grafików. Obok tekstów pisanych w jidysz – języku Żydów Europy Środkowo-Wschodniej – znajdują się ekspresyjne grafiki wykonane w technice linorytu. Obrazy i słowa zawarte w piśmie łączy wspólna tematyka – tradycja żydowskiego miasta lub dzielnicy, wątki ze Starego i Nowego Testamentu czy nawet mitów greckich.

Reprint składa się z ręcznie szytych zeszytów (numery: 1, 2–3 i 4–6) przetłumaczonych na język polski i angielski oraz osobnego zeszytu zawierającego krótkie teksty naukowe dotyczące działalności grupy, a także noty biograficzne autorów poezji i grafik opublikowanych w piśmie. Reprint jest złożony i czytany od prawej do lewej (w wersji jidysz), pozostałe zeszyty od lewej do prawej (w wersji polskiej i angielskiej).

